

Kunnskapsdepartementet
Postmottak@kd.dep.no

Oslo, 20.12.2017

Oppnevning av medlemmer til de forskningsetiske komiteene

Vi registrerer at det til NENT er oppnevnt en komite med 8 personer fra UH-sektoren, 2 fra instituttsektoren og 2 andre, mens det i NESH er oppnevnt 10 fra UH-sektoren, 1 fra instituttsektoren og 1 fra helseforetak. I NEM er 1 av 12 representanter fra instituttsektoren, 5 fra UH-sektoren (derav 3 fra NTNU). FFA mener dette er en meget skjev sammensetning av komiteene når UH-sektoren og instituttsektoren er jevnstore.

Det står i oppnevningen at det skal være representanter fra de relevante forskningsdisiplinene. Komiteen ser imidlertid ut til å ha liten erfaring med oppdragsforskning, strategisk forskning og de problemene som kan oppstå i forhold til oppdragsgiver, kontraktsforhold med oppdragsgiver og forholdet mellom institusjon og enkeltforskere i slike prosjekter. Instituttene jobber også mer tverrfaglig og oftere på kontroversielle temaer enn UH-sektoren og nærmere politiske beslutninger. I slike situasjoner kan det oppstå forskningsetiske problemstillinger. En gjennomgang av de siste års uttalelser fra komiteene viser at de har håndtert en rekke slike saker. Det mener vi krever en bred representasjon fra instituttsektoren. UH-sektoren kjennetegnes av at hver enkelt forsker har full faglig frihet og uttalelser fra forskere blir i stor grad tolket som personlige og ikke på vegne av institusjonen, dvs. en svært forskjellig arbeidssituasjon fra instituttsektorens forskere.

Den kritikken vi retter her er en systemkritikk og skal på ingen måte oppfattes som personlig for noen av de oppnevnte medlemmene i komiteene.

FFA mener det er grunn til å stille spørsmål ved om de aktuelle komiteene, slik de er sammensatt fra 1.1.2018, har tilstrekkelig kompetanse og innsikt med forskningen beskrevet over. Når komiteene ikke har den nødvendige kompetansen vil de dermed heller ikke ha en ønsket legitimitet i slike saker. FFA mener dermed at det blir vanskelig å tillegge uttalelser fra komiteer med en slik sammensetning den vekt som vi mener burde legges til nasjonale forskningsetiske komiteer. Uttalelsene fra disse komiteene er rådgivende. Vi vil derfor dessverre stille spørsmål ved komiteenes kompetanse til å gi slike råd og dermed deres autoritet i sektoren. FFA kan derfor i stedet måtte bruke vårt eget forskningsetiske utvalg.

FFA og forskningsinstituttene har gitt innspill på gode kandidater fra instituttsektoren til de nasjonale forskningsetiske komiteene. Vi beklager den oppståtte situasjonen med forskningsetiske komiteer uten tilstrekkelig legitimitet i alle forskningssektorer. Da har de dessverre begrenset verdi.

Vennlig hilsen

Styreleder FFA

Agnes Landstad
Daglig leder FFA

CC

Forskningsetiske komiteer Forsvarets forskningsinstitutt
Forskningsrådet
Folkehelseinstituttet
Havforskningsinstituttet